

zaaknummer 2011 T 612

14 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C. de Jongh, advocaat te Leiden,

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven pastoor van [parochie]te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 juni 2012.

Op 6 juli 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Bisschop van Rotterdam.

Op 24 oktober 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. De Jongh, voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen [naam], voornoemd.

Op 28 januari 2013 heeft te Utrecht een getuigenverhoor plaats gevonden van de heer [naam], broer van klager. Zowel klager, als het Bisdom zijn in de gelegenheid gesteld om op het verslag van het getuigenverhoor te reageren. Beide partijen hebben zich, wat de beoordeling van het getuigenbewijs betreft, gerefereerd aan het oordeel van de Klachtencommissie.

Op verzoek van de Klachtencommissie heeft klager na het getuigenverhoor gedeelten overgelegd van een fax van de heer [naam] aan klager d.d. 1 mei 1998 (de brief uit 1998 bedoeld in het klaagschrift); de heer [naam] heeft bij brief van 17 maart 2013 bevestigd dat die fax van hem afkomstig was en dat de overgelegde inhoud klopt.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in [land] geboren als tweede zoon in een gezin met vier zonen. Kort na de geboorte van klager verhuisde het gezin naar Nederland. De vader van klager was onderofficier bij [naam] en verbleef veel in het buitenland. In 1957, toen klager zeven jaar oud was, vertrok zijn vader naar [land] waardoor de moeder van klager alleen stond in de

opvoeding van de vier broers. Klager omschrijft het gezin als weinig liefdevol. Het vertrek van vader maakte klager erg verdrietig.

Aangeklaagde gaf godsdienstles op de school van klager en “ontfermde” zich over klager. Klager werd door aangeklaagde uitgenodigd om na de les eens rustig te komen vertellen wat er aan de hand was. Klager ervoer de eerste contacten met aangeklaagde als geruststellend en liefdevol. Tijdens het derde contact begon echter het seksueel misbruik.

Klager moest zijn broek uittrekken en op een stoel gaan staan, waarna aangeklaagde de geslachtsdelen van klager streelde en zoende. Deze handelingen herhaalden zich tijdens volgende gesprekken. Aangeklaagde deelde vervolgens mee dat de gesprekken beter in de pastorie dan op school gevoerd konden worden. In de pastorie moest klager zich helemaal ontkleden en deed ook aangeklaagde zijn pij omhoog. Aangeklaagde streelde weer de geslachtsdelen van klager en klager moest ook de geslachtsdelen van aangeklaagde strelen totdat aangeklaagde klaar kwam. Klager schrok vreselijk van het vocht dat uit het geslachtsdeel van aangeklaagde kwam. Klager was erg overstuur en vertelde zijn moeder bij thuiskomst wat er was gebeurd. De moeder van klager werd erg boos en zei dat zij van dit soort praatjes niet gediend was. De moeder van klager waste vervolgens de mond van klager uit met zeep.

Klager was erg angstig, ook omdat hij zijn verhaal bij niemand kwijt kon.

Tijdens het volgende contact moest klager zich weer helemaal ontkleden en trok ook aangeklaagde zijn pij uit. Klager moest voorover geknield op een stoel gaan zitten. Op dat moment kreeg klager een vreselijke, niet te beschrijven pijn in zijn anus en duwde aangeklaagde zijn geslachtsdeel bruut bij klager naar binnen. Klager schreeuwde het uit en had ontzettend veel pijn. Aangeklaagde werd kwaad en stuurde klager weg.

Na enige weken praatte aangeklaagde weer liefdevol op klager in en herwon hij zijn vertrouwen. Klager ging met aangeklaagde mee naar de pastorie waar klager zich na enige tijd weer uit moest kleden en ook aangeklaagde zijn pij uittrok. Klager moest van aangeklaagde aan zijn geslachtsdeel zuigen. Klager vond dit vreselijk vies en eng. Aangeklaagde stonk, ook naar sigaren. Aangeklaagde werd boos op klager, kennelijk omdat hij het niet goed deed. Vervolgens kwam er een vieze vochtige golf in de mond van klager waardoor hij bijna stikte. Klager was doodsbang en aangeklaagde gaf klager wat te drinken. Aangeklaagde vertelde klager dat hij vervolgens wekelijks, op een vaste dag, bij aangeklaagde moest komen. Klager heeft aangeklaagde bij ieder bezoek moeten masturberen of oraal moeten bevredigen. Ook is klager nog een tweede maal anaal verkracht.

Voor en tijdens de periode van het misbruik kwam aangeklaagde regelmatig bij het gezin van klager thuis. Klager moest dan bij aangeklaagde op schoot zitten, waarbij klager zijn erectie voelde. Klager vond dit vreselijk, maar durfde niets te zeggen, uit angst voor straf. Het misbruik eindigde toen het gezin van klager na veertien maanden vader volgde en verhuisde naar [land].

2.2. Klager is zijn hele leven verward gebleven en heeft geworsteld met zijn seksualiteit. Klager had moeite met het aanknopen van relaties met meisjes en heeft zich afgevraagd of hij homoseksueel was. Klager heeft altijd een schuldgevoel gehad over hetgeen er gebeurd is. Klager heeft zijn echtgenote pas na dertig jaar kunnen vertellen over het misbruik. Uit schaamte, schuldgevoel en twijfels over zijn seksuele geaardheid heeft hij er niet eerder over kunnen praten.

Klager heeft met veel vertraging op zijn 42ste jaar zijn studie architectuur afgerond. Het is hem echter nooit gelukt om langer dan twee jaar een baan vast te houden. Er ontstonden op het

werk altijd spanningen en misverstanden die uiteindelijk tot ontslag leidden. In 1994 is klager volledig afgekeurd op geestelijke en lichamelijke gronden.

De gezondheid van klager is, als gevolg van zijn jeugdervaringen slecht. Klager lijdt aan obesitas doordat hij als gevolg van het misbruik troost zoekt in eten. Het overgewicht van klager heeft geleid tot allerlei lichamelijke gezondheidsklachten (diabetes, hart- en vaatziekten, astma).

De geestelijke gezondheid van klager is eveneens slecht; klager lijdt aan depressies en heeft een paranoïde psychose doorgemaakt.

Van 1988 tot 2001 is klager onder behandeling geweest van een psychiater. In 2011 heeft klager enkele malen een psycholoog bezocht. Deze heeft getracht klager te helpen door via herbeleving zijn jeugdtrauma te verwerken. Klager kon de therapie niet aan en is ermee gestopt. Klager slikt medicijnen tegen depressie en paranoia. Daarnaast gebruikt hij medicatie voor zijn gezondheidsklachten betreffende diabetes, cholesterol, astma, hoge bloeddruk en maagproblemen.

2.3. Klager hoopt dat zijn verhaal kan bijdragen aan een goede waarheidsvinding, waarbij zijn relaas ondersteunend kan zijn voor klachten van anderen die mogelijk slachtoffer zijn geweest van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Klager vindt het belangrijk dat men weet wat zich heeft afgespeeld en wellicht nog steeds afspeelt, zodat er actie kan worden ondernomen om seksueel misbruik in de toekomst te voorkomen.

Klager wenst erkenning van hetgeen hem is aangedaan.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

De Bisschop heeft in zijn reactie op het klaagschrift gesteld dat het verhaal van klager indringend is, zowel gelet op de ernst en aard van het misbruik, als op de gevolgen daarvan voor het leven van klager.

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Bisschop heeft uitgebreid onderzoek verricht naar de levensloop van aangeklaagde waarbij geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik. Van de kant van het Bisdome kan dan ook noch bevestiging noch ontkenning plaatsvinden van hetgeen in de aanklacht is verwoord.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zes en vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager vanaf zijn zevende jaar, gedurende een periode van ongeveer veertien maanden, vrijwel wekelijks seksueel is misbruikt door

aangeklaagde. Dit misbruik bestond uit het strelen, betasten en zoenen van de geslachtsdelen van klager door aangeklaagde, het moeten betasten van de geslachtsdelen van aangeklaagde, het moeten masturberen van aangeklaagde, en het oraal moeten bevredigen van aangeklaagde. Daarnaast is klager tweemaal door aangeklaagde anaal verkracht.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop klager zijn verhaal heeft verteld. Klager heeft niet alleen zeer gedetailleerd de door aangeklaagde verrichte handelingen beschreven, doch eveneens de door hem beleefde gevoelens van schuld, schaamte, vernedering, angst en pijn.

Daarnaast wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van zijn broer, de heer [naam], hierna te noemen [naam] die tijdens het op 28 januari 2013 gehouden getuigenverhoor heeft verklaard eveneens door aangeklaagde te zijn misbruikt. [naam] heeft verklaard dat zijn moeder aangeklaagde, bij afwezigheid van haar echtgenoot, had gevraagd haar te helpen bij de opvoeding van de vier broers. Zo bracht de moeder [naam] regelmatig naar aangeklaagde. Aangeklaagde zei dan: "Ik heb van je moeder gehoord dat je stout bent geweest; we moeten je straffen". Het misbruik bestond uit het door aangeklaagde met een linaal op de blote billen slaan van [naam], waarna aangeklaagde zichzelf in zijn bijzijn masturbeerde. Dit heeft vier à vijf maal plaats gevonden totdat [naam] zo boos werd dat hij een typemachine naar aangeklaagde heeft gegooid; het misbruik is toen gestopt. [naam] was ten tijde van het misbruik elf jaar oud. [naam] heeft voorts, net als klager, verklaard dat hij zich een doordringende sigarenlucht herinnert die hij nog steeds ruikt. Daarenboven heeft [naam] verklaard dat hij zich herinnert dat hij op een dag thuis kwam en klager vreselijk hoorde huilen. Desgevraagd vertelde moeder dat klager zijn mond uit moest wassen met zeep omdat hij "een vieze jongen" zou zijn geweest. [naam] was (en is) vijf jaar ouder dan klager. Hij omschrijft klager destijds als een kleine engelachtige jongen met blonde krullen.

De Klachtencommissie heeft geconstateerd aan de hand van overgelegde gedeelten van een fax d.d. 1 mei 1998 van [naam] aan klager in verband met de toenmalige psychiatrische behandeling van klager, dat de broers reeds in die periode over het misbruik door aangeklaagde communiceerden.

Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door de verklaring van drs. [naam] geregistreerd psychotherapeut [organisatie], die heeft verklaard dat hij heeft getracht klager te behandelen voor zijn klachten voortkomend uit een posttraumatische stressstoornis. De behandeling riep echter dermate heftige reacties en herinneringen op dat klager heeft moeten besluiten af te zien van verdere begeleiding. Drs. [naam] heeft verklaard dat hij ervan overtuigd is dat klager slachtoffer is van verkrachting en seksueel misbruik, gepleegd door een priester.

Door de verklaring van aangeklaagde en de vooromschreven steunbewijzen is de Klachtencommissie overtuigd geraakt dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan het plegen van seksueel misbruik jegens beide broers. Hoewel het seksueel misbruik van [naam] minder vergaand was dan dat van klager acht de Klachtencommissie aannemelijk dat klager het slachtoffer is geworden van het zeer ernstige misbruik zoals door hem is verklaard en beschreven. Voor aangeklaagde was klager, gelet op zijn leeftijd en daarbij behorende geringere weerbaarheid, een gemakkelijker slachtoffer.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas zeven jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand die hij aanvankelijk vertrouwde. Aangeklaagde heeft dat

vertrouwen op grove wijze beschaamd en misbruik gemaakt van de wetenschap van de afwezigheid van de vader in het gezin van klager.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Klager heeft niet om een financiële vergoeding verzocht. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door het Bisdom Rotterdam, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Rotterdam de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 mei 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en mr. M.P.P.M. Merkx, leden, bijgestaan door mr. C.A. Murray, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en het Bisdom Rotterdam ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan het Bisdom Rotterdam en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt het Bisdom Rotterdam binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die naar aanleiding van dit advies is genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft het Bisdom Rotterdam daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van het Bisdom Rotterdam.